

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 24. november 2017
(OR. en)

14821/17

COEST 324

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Idapartnerluse tippkohtumise ühisdeklaratsioon (Brüssel, 24. november 2017)

Delegatsioonidele edastatakse lisas idapartnerluse tippkohtumise ühisdeklaratsioon tippkohtumisel osalejate poolt 24. novembril 2017. aastal Brüsselis kokkulepitud kujul.

Idapartnerluse tippkohtumise ühisdeklaratsioon**Brüssel, 24. november 2017**

24. novembril 2017. aastal kohtusid Brüsselis Armeenia Vabariigi, Aserbaidžaaani Vabariigi, Gruusia, Moldova Vabariigi, Ukraina ja Valgevene Vabariigi riigipead, valitsusjuhid ja esindajad ning Euroopa Liidu esindajad ja selle liikmesriikide riigipead, valitsusjuhid ja esindajad. Tippkohtumisel viibisid samuti Euroopa Parlamendi president ning Regioonide Komitee, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Euroopa Investeerimispank ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga, idapartnerluse riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste konverentsi ning Euronesti parlamentaarse assamblee esindajad.

1. Tippkohtumisel osalejad kinnitavad taas, et omistavad suurt tähtsust idapartnerlusele kui Euroopa naabruspoliitika eraldi mõõtmele. Nad kinnitavad taas ühist pühendumust sellele strateegilisele ja ambitsioonikale partnerlusele, mis tugineb ühistele väärtustele, huvidele ja mõistmisele, ühisele vastutusele ja vastutustundlikkusele, eristamisele ja vastastikusele aruandekohustusele ning toob Ida-Euroopa partnerriigid Euroopa Liidule lähemale. Reformiprotsessi järjepidevus ja tulemuslikkus on idapartnerluse jätkuva edu alus.

2. Tippkohtumisel osalejad kinnitavad taas oma pühendumust demokraatia, õigusriigi põhimõtte, inimõiguste ja põhivabaduste tugevdamisele ning rahvusvahelise õiguse põhimõtetele ja normidele, mis on idapartnerluses kesksel kohal. Euroopa Liit täidab endiselt võetud kohustust toetada kõigi oma partnerite territoriaalset terviklikkust, sõltumatust ja suveräänsust. Täielik pühendumine ÜRO hartas, 1975. aasta Helsingi lõppaktis ja OSCE 1990. aasta Pariisi hartas sätestatud eesmärkidele ja põhimõtetele ning nende austamine ja järgimine on aluseks meie ühisele nägemusele rahumeelsest ja jagamatust Euroopast. Tippkohtumisel osalejad kinnitavad taas varasemates idapartnerluse tippkohtumise deklaratsioonides sisalduvaid elemente ja põhimõtteid ning toonitavad oma kindlat kavatsust jätkata eelmistel tippkohtumistel ja kahepoolsetes lepingutes võetud kohustuste täitmist.
3. Sellega seoses rõhutavad tippkohtumisel osalejad, et nende ühiste väärtuste ja põhimõtete, millele nad on pühendunud, tugevdamine ja edendamine on esmatähtis ja aitab luua tugevamaid suhteid ELi ja partnerite vahel. Idapartnerluse kaudu sõlmitud sidemed muudavad Euroopa Liidu ja partnerriigid üheskoos tugevamaks, mille tulemusel nad on paremini valmis tegelema ühiste väljakutsetega. Tippkohtumisel osalejad nõustuvad, et tugevam koostöö ja tulevikku suunatus ning laiaulatuslik poliitiline dialoog on keskse tähtsusega ühiste probleemidega tegelemisel ja ühiste eesmärkide saavutamisel.
4. Osalejad rõhutavad riikliku, majandusliku ja ühiskondliku vastupanuvõime tugevdamise olulisust nii ELis kui ka partnerriikides ning idapartnerluse rolli sellega seoses Euroopa Liidu naabruses, nagu on ka märgitud Euroopa Liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias ning Euroopa naabruspoliitika läbivaatamisel.

5. Idapartnerlus toetab ÜRO kestliku arengu tegevuskavas 2030 ning Pariisi kliimamuutuste kokkuleppes seatud peamiste ülemaailmsete poliitikaeesmärkide saavutamist, millega püüeldakse hästi juhitud, jõukamate ja vastutustundlikumate ühiskondade poole. Tippkohtumisel osalejad tunnistavad, et kliimamuutuste kahjulik mõju on üks meie ajastu suurimaid probleeme, mille lahendamiseks on vaja kõigi sidusrühmade ühiseid jõupingutusi. Nad kinnitavad, et ärgas kodanikuühiskond ja sooline võrdõiguslikkus on eeldused, et vallanduks nende ühiskondade kogu majanduslik ja sotsiaalne potentsiaal majandusarengu parandamiseks ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks.
6. Tippkohtumisel osalejad on endiselt sügavalt mures rahvusvahelise õiguse põhimõtete jätkuva rikkumise pärast piirkonna paljudes osades. Tippkohtumisel osalejad kutsuvad üles tegema uusi jõupingutusi, et edendada lahendamata konfliktide rahumeelset lahendamist piirkonnas, lähtudes rahvusvahelise õiguse põhimõtetest ja normidest. Konfliktide lahendamine ning usalduse ja heanaaberlike suhete loomine on hädavajalik, et tagada majanduslik ja sotsiaalne areng ning koostöö. Tippkohtumisel osalejad tervitavad jõupingutusi ja ELi tugevdatud rolli konfliktide lahendamisel ja usalduse suurendamisel nii olemasolevate kokkulepitud läbirääkimismudelite ja -protsesside raames kui ka nende toetamisel, sealhulgas vajaduse korral kohapeal viibimise kaudu.
7. Osalejad rõhutavad, et idapartnerluse eesmärk on luua jagatud demokraatia, jõukuse, stabiilsuse ja tugevdatud koostöö ühine ala ning ei ole suunatud kellegi vastu. Koostöö kolmandate riikidega on üksikjuhtumipõhiselt võimalik, kui sidemed teiste partneritega muudavad vajalikuks nende laiema kaasamise ning kui see aitab kaasa konkreetsete meetmete eesmärkide ja idapartnerluse üldeesmärkide saavutamisele. Osalejad kinnitavad taas iga partneri suveräänset õigust valida ambitsioonitase ja eesmärgid, mille poole ta püüdleb suhetes Euroopa Liiduga.

8. Tippkohtumisel osalejad peavad tervitatavaks idapartnerluses seni saavutatud tulemusi ja riikide tõhusamat eristamist kahepoolsetes suhetes, mida EL iga partnerriigiga arendab. Koostöö ulatuse ja sügavuse määravad ELi ja partnerite ambitsioonid ja vajadused ning reformide tempo ja kvaliteet.
9. Tippkohtumisel osalejad kiidavad heaks assotsieerimislepingute / põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute täieliku jõustumise Gruusia, Moldova Vabariigi ja hiljem – pärast ELi riigipeade ja valitsusjuhtide 2016. aasta detsembri otsust – Ukrainaga.
10. Tippkohtumisel osalejad tunnustavad sellega seoses asjaomaste partnerite Euroopa suunalisi püüdlusi ja valikuid, nagu on kirjas assotsieerimislepingutes. Lepingutega nähakse ette Euroopa Liiduga poliitilise assotsieerimise ja majandusintegratsiooni kiirendamine. Tippkohtumisel osalejad tervitavad ELi toetust nimetatud lepingute rakendamisele. Säilitades idapartnerluse kaasavuse, on selles kontekstis samas õige aeg hakata assotsieerimislepingu / põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu partneritega pidama ühiseid arutelusid edusammude, võimaluste ja väljakutsete üle assotsieerimisega seotud reformide vallas, nagu partnerid on soovinud, ning seeläbi hõlbustada assotsieerimislepingute / põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute täielikku rakendamist.
11. Tippkohtumisel osalejad väljendavad heameelt tippkohtumise raames Euroopa Liidu ja Armeenia vahelise laiaulatusliku ja laiendatud partnerluslepingu allkirjastamise üle. Osalejad peavad tervitatavaks Euroopa Liidu ja Aserbaidžani vahelistel uue raamlepingu üle peetavatel käimasolevatel läbirääkimistel tehtud edusamme. Nad hindavad seda, et ELi kaalutletud poliitika Valgevene suhtes on muutunud muu hulgas ELi-Valgevene koordineerimisrühma, inimõigustealase dialoogi ja kaubandusküsimusi käsitleva dialoogi raames laiaulatuslikumaks.

12. Tippkohtumisel osalejad tervitavad asjaolu, et EL toetab jätkuvalt idapartnerlust, kasutades selleks täiel määral ja sihipäraselt Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendit, sealhulgas piiriülese koostöö programme ja muid kättesaadavaid rahastamisvahendeid. ELi rahalise toetuse eelduseks on partnerite konkreetsed reformimeetmed. ELi stiimulipõhisest lähenemisviisist („rohkema eest rohkem“) saavad jätkuvalt kasu need partnerid, kes on kõige aktiivsemad reformide läbiviijad. Välisinvesteeringute kavas nähakse ette uued rahastamisvõimalused, eelkõige Euroopa Kestliku Arengu Fondi loomise kaudu, mis peaks tõhusalt mobiliseerima märkimisväärsel hulgal investeeringuid.
13. Osalejad loodavad veelgi suurendada meie laiendatud ja süvendatud idapartnerluse koostöö dünaamikat ja tõhusust, mille keskmesse on seatud konkreetsed eelised kodanike jaoks. Nad tuletavad meelde, kui oluline on suurendada üldsuse teadlikkust sellele eesmärgile kaasa aitavatest ELi programmidest.
14. Tippkohtumisel osalejad tervitavad 2020. aastaks seatud 20 eesmärki, millega saavutatakse konkreetseid tulemusi läbipaistval ja kaasaval viisil ning tugevdatakse vastupanuvõimet [*nagu on esitatud I lisas*]. Idapartnerluse läbivaadatud mitmepoolse struktuuri [*nagu on esitatud II lisas*] puhul ootavad nad koostöö suurendamist, mis võimaldab täita paremini partnerluse poliitilisi eesmärke, sealhulgas partnerite vahelist koostööd. Nad töötavad välja integreerituma, osalusel põhineva, valdkonnaülese, tulemustele orienteeritud lähenemisviisi sellele koostööle. Osalejad toonitavad ministrite kohtumiste rolli poliitiliste suuniste andjana mitmesuguste sektorite tegevuseks.

15. Tippkohtumisel osalejad rõhutavad, et kõigil tasanditel on hea valitsemistava oluline, et inimesed usaldaksid oma valitsusi. Reformide rakendamine avaliku halduse ja kohtute valdkonnas ning korruptsioonivastane võitlus on sellega seoses kõigi teiste poliitikavaldkondade aluseks ja oluline vastupanuvõime tugevdamiseks. Osalejad nõustuvad, et inimeste julgeoleku tugevdamine, mis samuti sõltub tõhusate, vastutustundlike, läbipaistvate ja demokraatlike institutsioonide arengust, vähendab ühiskondlikku haavatavust. Partnerriikide suutlikkust tulla toime neid rõhuva survega aitab parandada koostöö ja ELi toetus valdkondades nagu julgeolekusektori reform, integreeritud piirihaldus, organiseeritud kuritegevuse, inimkaubanduse ja inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetamise tõkestamine, ebaseadusliku rändega tegelemine, hübridohtudega võitlemine, terrorismi- ja vägivaldse ekstremismi vastane võitlus, sealhulgas religioonide- ja kultuuridevahelise dialoogi kaudu, radikaliseerumise ennetamine, küberturvalisuse suurendamine ja küberkuritegevusega võitlemine, katastroofide ennetamise, neile reageerimise ja kriisihje tugevdamine. Tippkohtumisel osalejad nõustuvad, et eespool nimetatud väljakutsetega tegelemisel on oluline tulemuslik koostöö huvitatud partnerriikide ja asjaomaste ELi asutuste vahel. Tippkohtumisel osalejad rõhutavad, kui oluline on vajaduse korral tõhustada julgeolekudialoogi ja -koostööd ÜJKP valdkonnas ning tervitavad sellega seoses partnerite väärtuslikku panust ELi missioonidesse ja operatsioonidesse.

16. Tippkohtumisel osalejad leiavad, et ühistes püüdlustes Euroopa naabruskonna stabiilsuse ja vastupanuvõime poole tuleb panna kõige suuremat rõhku majanduslikule ja sotsiaalsele arengule ja üleminekuprotsesside toetamisele. Usaldusväärse majanduspoliitika ja õigusraamistike väljatöötamine, sealhulgas Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste finantsasutuste võimendusalaiste jõupingutuste kaudu, aitab luua soodsa keskkonna konkurentsivõimelise, keskkonnasäästliku, digiteeritud ja innovatsioonipõhise majanduse arenguks ning investeeringute ligimeelitamiseks, töökohtade loomiseks, kaasava majanduskasvu soodustamiseks ja suuremaks kaubavahetuseks ELi ja partnerriikide vahel, pidades ühtlasi silmas partnerite jõupingutuste suurendamist, et võtta täiel määral kasutusele olemasolevad vabakaubanduspiirkonnad. Sellega seoses tervitavad osalejad 2017. aasta oktoobris Tallinnas toimunud neljanda idapartnerluse ettevõtlusfoorumi tulemusi. Eriti oluline on väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate tegevuse soodustamine, muu hulgas lihtsustades nende juurdepääsu kohalikus vääringus antavatele laenudele ning toetades kiire lairibaühenduse paremat kättesaadavust ja liikudes edasi partnerriikide vahel – ja võimalik, et hilisemas etapis ELiga – rändlustasude vähendamise suunal. Sellega seoses lepivad tippkohtumisel osalejad kokku koostöö tegemises digitaalsete turgude ühtlustamisel, et laiendada digitaalse ühtse turu eeliseid partnerriikidele.

17. Ühenduvuse tähtsust arvesse võttes on osalejad seisukohal, et paremad ja turvalisemad transpordiühendused pakuvad uusi arenguvõimalusi ja võimaldavad tihedamat suhtlust ja vahetusi Euroopa Liidu ja partnerriikide ning partnerriikide endi vahel. Tuginedes Gruusiaga ja Moldova Vabariigiga sõlmitud ühise lennunduspiirkonna lepingute positiivsele mõjule, tuletavad tippkohtumisel osalejad meelde Ukrainaga ühise lennunduspiirkonna lepingu võimalikult kiire sõlmimise olulisust ning väljendavad oma toetust Armeenia ja Aserbaidžaaniga selliste lepingute üle peetavate läbirääkimiste kiirele lõpuleviimisele. Tippkohtumisel osalejad peavad oluliseks transpordiühenduste mitmeliigilisust ja koostalitlusvõimet, paremat ühendust TEN-T võrguga kõikide transpordiliikide puhul ning tervitavad põhivõrkude näitlike kaartide määratlemist käsitlevate kõrgetasemeliste kokkulepete allkirjastamist ELi ja partnerriikide vahel. Tippkohtumisel osalejad tunnistavad kindla, säästva, usaldusväärse ja taskukohase energia olulisust kõigile ja märgivad energiavarustuskindluse ja energiaallikate, -tarnijate ja tarnekanalite mitmekesistamise olulisust ning rõhutavad vajadust tegutseda sel eesmärgil solidaarsuse ja kaasavuse vaimus. Partnerriikide aktiivne koostöö Euroopa energialiidu loomisel on teretulnud. Nad on pühendunud energiajulgeoleku tugevdamisele ühenduste kaudu ning energiaallikate säästvale kasutamisele, sealhulgas suurema energiatõhususe ja taastuvenergia kasutamise, sõltuvuse vähendamise ja vastupanuvõime tugevdamise kaudu. Osalejad rõhutavad samuti, et rangeimaid rahvusvahelisi norme tuumaohutuse ja keskkonnakaitse valdkonnas tuleb nõuetekohaselt järgida. Tippkohtumisel osalejad rõhutavad oma tahet minna üle keskkonnasäästlikumale, tõhusamale ja kestlikule majandusele ning parematele kliimamuutustega kohanemise ja nende leevendamise meetmetele ning keskkonnaprobleemide lahendamisele. Oluline eeldus on siinkohal rakendada nendes valdkondades õigeaegselt mitmepoolseid kokkuleppeid ja põhjalikke reforme.

18. Inimestevahelised kontaktid, sealhulgas hariduse, noorte-, kultuuri- ja teadusvahetuse programmide ning liikuvuse kaudu lähendavad ühiskondi. Tippkohtumisel osalejad väljendavad heameelt viisavaba reisimise korra tulemusliku rakendamise üle Moldova Vabariigi, Gruusia ja Ukraina suhtes. Osalejad ootavad koostöö tihendamist ja edasisi edusamme liikuvuse valdkonnas ohutus ja hästi korraldatud keskkonnas ning ootavad, et sobival ajal kaalutaks viisanõude kaotamist käsitleva dialoogi alustamist Armeeniaga, eeldusel et on loodud tingimused hästi korraldatud ja turvalise liikuvuse jaoks, mis hõlmab poolte vahel viisalihtsustus- ja tagasivõtulepingute tulemuslikku rakendamist. Osalejad ootavad intensiivsemat koostööd kõigi partneritega haridus-, teadus- ja innovatsioonisüsteemide kaasajastamisel ning kvalitatiivsete tulemuste ja konkurentsivõime parandamisel, tagades samal ajal ÜRO ja Euroopa Nõukogu konventsioonidega ja asjaomastes protokollidega rahvusvähemuste hulka kuuluvatele inimestele juba antud õiguste austamise, vähemuste hulka kuuluvate isikute mittediskrimineerimise ja mitmekesisuse austamise ning võttes nimetatud süsteemide reformimisel täiel määral arvesse Euroopa Nõukogu asjaomaste organite eriteadmisi. Erilist tähelepanu pööratakse noorte toetamisele ja nende mõjuvõimu suurendamisele, nagu rõhutati 2017. aasta juunis Varssavis toimunud idapartnerluse kolmandal noortefoorumil, eeskätt nende oskuste, ühiskondlikus elus osalemise ja solidaarsuse arendamise ja akadeemilise liikuvuse edendamise kaudu ning soodustades nende tööalast konkurentsivõimet ja nende ettevõtlikkust tervikliku noortepoliitika raamistiku ja ELi esitatud noortepaketi kaudu.

19. Tippkohtumisel osalejad toonitavad seda olulist rolli, mida hästitoimiv meediakeskkond ja sõnavabadus etendavad demokraatlikus, vastupanuvõimelises ja jõukas ühiskonnas. Nad tunnistavad vajadust toetada idapartnerluse raames rohkem sõltumatuid meediakanaleid, meedia professionaalsust ja meediapädevust. Samuti nõustuvad nad, et veelgi tuleb suurendada strateegilise kommunikatsiooni valdkonnas tehtavaid jõupingutusi ja töötada selle nimel, et suurendada ELi ja idapartnerluse riikide vahelise koostöö nähtavust ning tõsta üldsuse teadlikkust väärinfost ja seda paljastada. Sellega seoses tervitavad osalejad 2017. aasta septembris Kiievis toimunud teise idapartnerluse meediakonverentsi panust.
20. Tippkohtumisel osalejad kinnitavad taas, et idapartnerluse jaoks on oluline kaasata kõik ühiskonnarühmad. Osalejad on pühendunud naiste ja meeste võrdõiguslikkuse tugevdamisele ja toetavad naiste mõjuvõimu suurendamist, nagu on ette nähtud ELi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskavas. Nagu rõhutati 2017. aasta oktoobris Tallinnas toimunud idapartnerluse kodanikuühiskonna konverentsil, on selle partnerluse lahutamatuks osaks koostöö kodanikuühiskonnaga, sealhulgas idapartnerluse kodanikuühiskonna foorumi kaudu, ning laiaulatuslikum teavitustegevus ja sihipärane abi kohaliku tasandi kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja sotsiaalpartneritele. Osalejad tervitavad rolli, mida kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused etendavad idapartnerluse riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste konverentsi (CORLEAP) kaudu partnerluse eesmärkide edendamisel sellel valitsemistasandil, mis on inimestele kõige lähemal. Tippkohtumisel osalejad innustavad tegema tihedamat parlamentidevahelist koostööd, pidama dialoogi ja soodustama kogemuste vahetamist Euronesti parlamentaarses assamblees, tunnustades sellega seoses assotsieerimislepingute ajutise töörühma loomist tema büroo poolt.
21. Tippkohtumisel osalejad jäävad ootama järgmist, 2019. aastale kavandatud idapartnerluse tippkohtumist, kus vaadatakse läbi idapartnerluse raames seatud eesmärkide saavutamine ja antakse suuniseid, et tugevdada idapartnerluse koostööd veelgi.

I lisa – 20 eesmärki 2020. aastaks

Meie idapartnerluse raames tehtava töö keskmes on meie kodanike jaoks käegakatsutavad tulemused. 2015. aastal Riias toimunud idapartnerluse tippkohtumisel kokku lepitud nelja prioriteedi kohaselt tehti kindlaks 20 võtmetähtsusega valdkonda eesmärkidega 2020. aastaks. Meie ühise vastupanuvõime tugevdamine on andnud suuna konkreetsete eesmärkide valikul.

„20 tulemust 2020. aastaks“ on mõeldud töövahendiks, mis on välja töötatud kaasaval viisil koos kõigi sidusrühmadega. Idapartnerluse raames tehtava mitmepoolse koostöö ühtlustatud struktuuri abil jälgitakse tähelepanelikult ja korrapäraselt kokkulepitud eesmärkide rakendamist tulemustele orienteeritud, terviklikul ja süstemaatilisel viisil, tagades ühise vastutuse ja pühendumuse ning täiendavuse kahepoolsete prioriteetidega.

Valdkonnaülesed tulemused

1. Ärgas kodanikuühiskond on ühiskonna demokraatlike aluste, läbipaistva avaliku sektori juhtimise, erasektori arengu, kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu, keskkonnakaitse, sotsiaalse innovatsiooni, liikuvuse ja inimestevaheliste kontaktide seisukohast äärmiselt tähtis. Kodanikuühiskond kui reformide edasiviija ja vastutustunde edendaja on valitsuse jaoks hädavajalik partner. Kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas sotsiaalpartnerite tugevam tehniline pädevus ja juhtimisvõimekus suurendab partnerriikides toimuva poliitilise dialoogi ja tulemustele orienteeritud otsustusprotsessi väärtust.

2. Sooline võrdõiguslikkus ja mittediskrimineerimine võimaldab partnerriikidel kasutada täielikult ära oma ühiskonna majanduslikku ja sotsiaalset potentsiaali. Kooskõlas ELi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava (2016–2020), naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni ja diskrimineerimisvastaste põhimõtetega edendatakse ulatuslikku teadlikkuse suurendamist partnerriikide ühiskonnas. EL toetab asjaomaste õigusaktide jõustamist ja tõhusate võrdõiguslikkust edendavate asutuste loomist ja tugevdamist. Programm „Naised ettevõtluses“ suurendab naisettevõtjate majanduslikke väljavaateid.
3. Tugevam, selgem ja olukorraga kohandatud strateegiline teabevahetus, muu hulgas idanaabruse strateegilise kommunikatsiooni töörühma tegevuse kaudu, annab idanaabruse riikide kodanikele parema arusaamise Euroopa Liidust ja ka ELi kodanikele parema arusaamise partnerriikidest ja idapartnerlusest. Toetus meedia mitmekesisusele ja sõltumatusele partnerriikides parandab jätkuvalt aruandekohustust ja vastupanuvõimet desinformatsioonile.

Majandusareng ja turuvõimalused

4. Partnerriikide väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKE) kasvupotentsiaal avaneb programmi EU4Business, asjakohaste riiklike toetusprogrammide ja ka partnerriikides VKEdes tegevuskeskkonna parandamise kaudu. Avaliku ja erasektori dialoogi institutsionaliseerimine, kliendile suunatud ettevõtete tugiorganisatsioonide toetamine ning uue piirkondliku majandusdiplomaatia võrgustiku rajamine aktiivsema kaubanduse ja investeerimise edendamiseks idanaabruses tugevdab veelgi jätkusuutliku majanduskasvu potentsiaali.

5. Jätkusuutliku majandusliku arengu ja ümberkujundamise tõhusaks saavutamiseks tegeletakse rahaliste vahendite kättesaadavuse ja finantstaristu lünkadega. Toetatakse kapitaliturgude süvendamist ja laiendamist, muu hulgas kapitaliturgude reformide katseprogrammide kaudu. Investeerimise hõlbustamiseks ja ekspordi suurendamiseks toetatakse tõhusaid laenuregistreid ja alternatiivseid rahastamisallikaid. Need reformid aitavad kaasa kohalikus vääringus antavate laenude hulga suurenemisele tihedas koostöös rahvusvaheliste finantsasutustega.
6. Kohaliku ja piirkondliku tasandi uusi töövõimalusi toetatakse majandustegevuse mitmekesistamisele ja ebakõlade vähendamisele suunatud ELi programmide rakendamise kaudu. Uus algatus „Majanduskasvu toetavad linnapead“ aitab kaasata kohalikud omavalitsused aruka kohaliku majandusarengu strateegiate rakendamisse. Piirkondlike arendusprojektide rakendamine, sealhulgas põllumajanduses, aitab veelgi neid eesmärke saavutada.
7. Algatuse EU4Digital raames edendatakse digitaalsete turgude ühtlustamist partnerriikides ja ELiga, et kaotada kodanikele, avaliku halduse asutustele ja ettevõtjatele mõeldud üleeuroopaliste internetiteenuste ees praegu olevad piirangud ja tõkked. Selles kontekstis keskendutakse koostöö tegemisel partnerriikide toetamisele riiklike telekommunikatsioonisektori reguleerivate asutuste sõltumatuse tugevdamiseks, sagedusala jaotamise ja rändlushindade ühtlustamiseks, lairibaühenduse arendamise, küberturvalisuse, digitaalse innovatsiooni, koostalitlusvõimeliste e-tervise teenuste ja digitaaluskuste riiklike strateegiate rakendamiseks ning e-allkirjade, e-kaubanduse ja digitaalsete transpordikoridoride katseprojektide läbiviimiseks.

8. Toetatakse kaubandust ELi ja partnerriikide vahel ning partnerriikide endi vahel, muu hulgas põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduspiirkondade rakendamise kaudu kolme asjaomase partneri – Gruusia, Moldova Vabariigi ja Ukrainaga. EL jätkab ühiselt iga partnerriigiga (sh Armeenia, Aserbaidžani ja Valgevenega) ja iga partnerriigi erisusi arvestades selliste atraktiivsete ja realistlike võimaluste arutamist vastastikuste kaubandussuhete tugevdamiseks ja investeeringute innustamiseks, mis kajastaksid ühiseid huve, reformitud investeerimispoliitikat seoses investeeringute kaitsega ning rahvusvahelisi kaubandusnorme ja kaubandusega seotud rahvusvahelisi standardeid, sealhulgas intellektuaalomandiõiguse valdkonnas, ning aitaksid kaasa majanduse ajakohastamisele ja mitmekesistamisele.

Institutsioonide ja hea valitsemistava tugevdamine

9. Tõhustatakse õigusriigi põhimõtte ja korruptsioonivastase võitlusega seotud mehhanisme, toetades jätkusuutlike struktuuride rajamist ja edasiarendamist korruptsiooni ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks, läbipaistvuse suurendamiseks ning rahapesu vastu võitlemiseks. Sellega seoses edendatakse vara ja huvide konfliktide deklareerimise tõhusaid süsteeme, millel on lihtsate otsinguvõimalustega andmebaasid, erakondade rahastamisega seotud kohaldatavate rahvusvaheliste soovitude rakendamiseks võetavaid meetmeid, korruptsioonivastase võitlusega tegelevate asutuste sõltumatust, vara sissenõudmise ja haldamise õigusraamistike ja mehhanismide ning finantsuurimiste läbiviimiseks tõhusate vahendite väljatöötamist.

10. Väga tähtis on võtmereformide rakendamine kooskõlas Euroopa standarditega kohtuasutuste sõltumatuse, erapooletuse, tõhususe ja vastutavuse kohta, sealhulgas võttes kasutusele asjakohased elektroonilised vahendid, näiteks kohtuasjade jagamiseks objektiivsete eelnevalt kindlaks määratud kriteeriumide kohaselt. Tulemused seoses kohtunike läbipaistva ja tulemustel põhineva töölevõtmise ja edutamise, aruannetes sisalduvate distsiplinaarmenetluste, õiguskaitse parema kättesaadavuse, kohtuametnike põhjaliku ja tõhusa koolituse, lahendamata tsiviil- ja kriminaalasjade hulga olulise vähenemise ning kohtuotsuste tõhusama täitmisega – võrreldes kokkulepitud näitajatega – aitavad saavutada avalikkuse usaldust riigiasutuste vastu.
11. Eriti oluline on avaliku halduse reformide rakendamine kooskõlas rahvusvaheliste põhimõtetega, et luua professionaalsed, poliitikavälised, vastutusvõimelised ja eetilised avaliku halduse asutused. Edasiminekut selles valdkonnas näitavad rahvusvaheliste põhimõtetega kooskõlas olevad riiklikud strateegiad, paremad avalikku teenistust reguleerivad õigusaktid, avalikkuse juurdepääs teabele, tugevam järelevalve eelarve üle ning parem ametliku statistika institutsiooniline raamistik. Uuritakse võimalust käivitada avaliku sektori teenistujate töövarju skeem.
12. Tihedam koostöö julgeoleku- ja katastroofiohu juhtimise valdkonnas aitab partneritel olla paremini valmis kriisidele ja katastroofidele reageerimiseks. Tänu muu hulgas organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise suutlikkuse suurendamiseks antavale toetusele suureneb partnerite vastupanuvõime hübriidohtudele, sealhulgas küberjulgeoleku ning keemilise, bioloogilise, radioloogilise ja tuumaohu või kriminaalse, õnnetusest tuleneva või loodusliku päritoluga ohu leevendamiseks. Julgeolekudialoogi ja praktilise ÜJKP koostöö tugevdamine, sealhulgas koolitusvõimaluste parandamine ja suutlikkuse suurendamine ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜJKP / ÜVJP) alal, toetab partnerriikide panust Euroopa tsiviil- ja sõjalistesse missioonidesse ja operatsioonidesse.

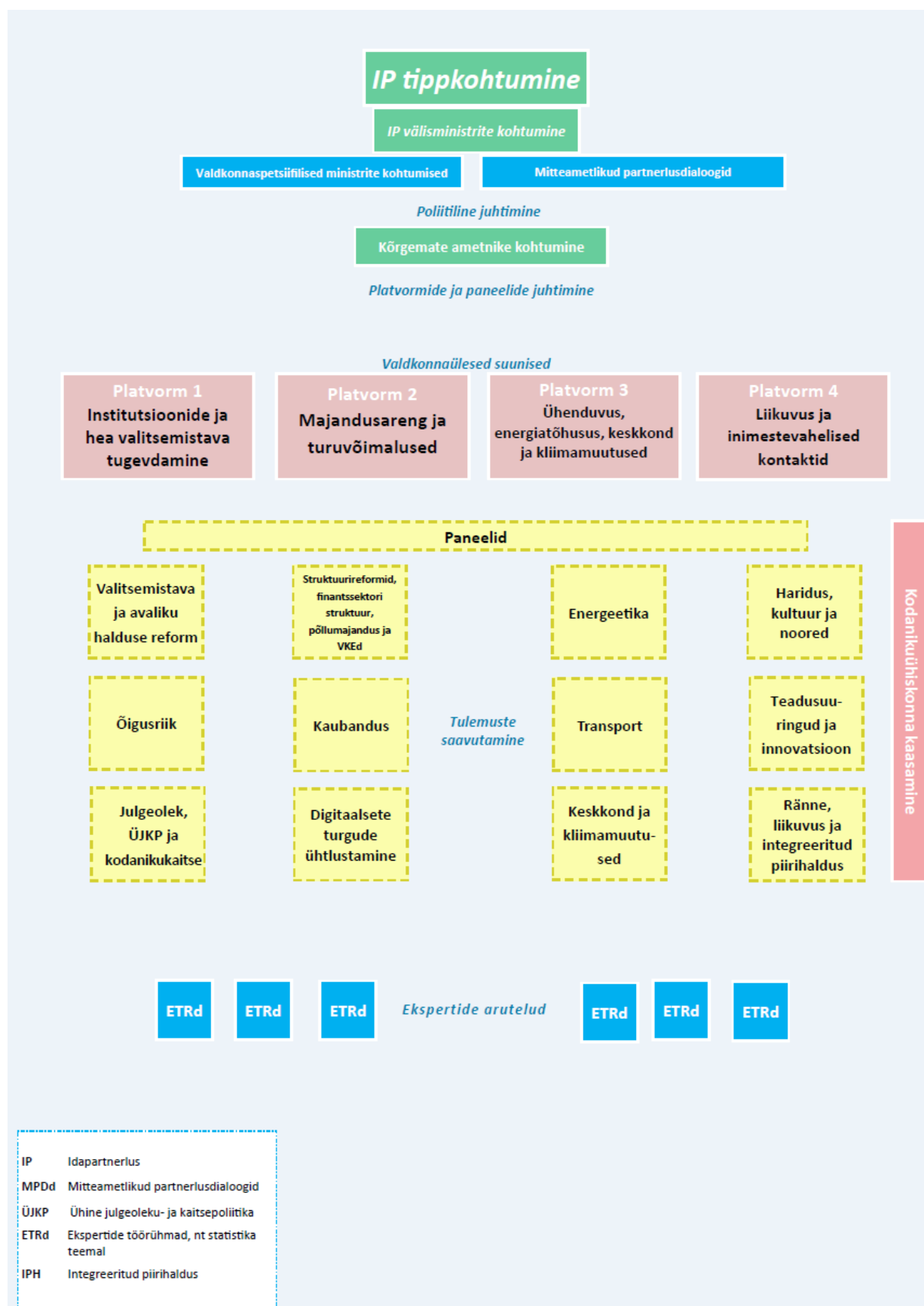
13. Edusamme üleeuroopalise transpordi põhivõrgu (TEN-T) laiendamisel, mis hõlmab maanteid, raudteid, sadamaid ja lennujaamu ning siseveeteid, toetatakse aktiivselt vastavalt pikaajalisele soovituslikule investeerimise tegevuskavale TEN-T võrgu lõpuleviimise kohta aastaks 2030. Laiendatud põhivõrgu vajalike ühenduste elluviimine ja logistikaahela kitsaskohtade kaotamine, muu hulgas olemasolevate transpordivõrkude tõhususe suurendamise kaudu, aitab kaasa lihtsamale transpordisidele, toetades sellega majandussuhteid. Kaupade transpordi jätkusuutlikke ja suuremaid vooge hõlbustab piiriületuskorra suurem tõhusus ning haldus-, tehniliste ja muude takistuste kõrvaldamine. Liiklusohutuse paranemine ja edasiminekul seoses ühise lennunduspiirkonna lepingutega tugevdavad veelgi transpordivõrkude vastastikust seotust.
14. Energiavarustuskindlust suurendatakse gaasi- ja elektrivõrkude parema omavahelise ühendatuse kaudu partnerriikide hulgas ning nende ja ELi vahel. Algatus EU4Energy toetab energiaturgude suuremat tõhusust ja läbipaistvust. Jätkuvalt toetatakse käimasolevat koostööd energiaühenduses, mille kaudu aidatakse idapartneritel täita nende asjaomaseid kohustusi. Sellega seoses näitab ühist pühendumust ja edusamme selles valdkonnas Ukraina gaasi ülekandesüsteemi ja gaasihoidlate kaasajastamine, strateegilise lõunapoolse gaasikoridori käikulaskmine ja selle edasine pikendamine Kesk-Aasia poole, Ungheni-Chișinău ja Hermanowice-Bilche Volytsia gaasiühenduste rajamine, samuti Gruusia ja Armeenia vaheliste elektriühenduste tugevdamine ning tingimuste loomine Ukraina ja Moldova elektrisüsteemide võimalikuks integreerimiseks Euroopa võrguga.

15. Võetakse otsustavaid meetmeid, et arendada kliimamuutustele vastupanuvõimelise, vähese süsinikdioksiidi heitega majanduskasvu, parandada energiatõhusust ja suurendada taastuvenergia kasutamist ning vähendada kasvuhoonegaaside heiteid kooskõlas Pariisi kliimakokkuleppega. Need meetmed hõlmavad säästva energia ja kliimameetmete tegevuskavade rakendamist linnapeade pakti programmi kaudu, VKEde toetamist jätkusuutliku tõhususe alal, sünergia tagamist EU4Business'i, EU4Energy ja EU4Innovation'i vahel, rahastamise leidmist roheliste investeeringute jaoks ning riiklike kasvuhoonegaaside vähendamise strateegiate ettevalmistamise toetamist, samuti heitkoguste riikliku järelevalve, aruandluse ja kontrolli kehtestamist ning täiendavaid jõupingutusi riiklike kohanemismeetmete väljatöötamisel.
16. Keskkonnakaitset ning kliimamuutuste mõju leevendamist ja nendega kohanemist tõhustatakse veevarude majandamise ja piiriülese koostöö parandamise, keskkonna- ja kliimamuutuste alaste eesmärkide valdkondlikku poliitikasse integreerimise, hea keskkonnavalitsemistava arendamise ning keskkonnavalitsemise teadlikkuse suurendamise kaudu. Tagatakse toetus rohelisemale majandusele ja ringmajandusele üleminekule. Selle valdkonna tähtsaimate meetmete hulgas on veemajanduskavade väljatöötamine, Musta mere keskkonnohtude kindlakstegemine, keskkonnamõju strateegilisi hindamisi ja mõjuhinnanguid käsitlevate õigusaktide väljatöötamine, parem juurdepääs keskkonnanõuandmetele ning mere bioloogiliste ressursside säästva kasutamise edendamine.

Liikuvus ja inimestevahelised kontaktid

17. Liikuvuse edendamist propageeritakse selle jälgimise kaudu, kas Gruusia, Moldova Vabariik ja Ukraina täidavad pidevalt viisanõude kaotamise kriteeriume, ning kaaludes, sobival ajal ja kui olukord võimaldab, viisanõude kaotamise dialoogi alustamist Armeeniaga ja Aserbaidžaaniga, eeldusel et on loodud tingimused hästi korraldatud ja turvalise liikuvuse jaoks, mis hõlmab poolte vahel viisalihtsustus- ja tagasivõtulepingute tulemuslikku rakendamist, ning sõlmides samuti viisalihtsustuslepingu ja tagasivõtulepingu Valgevenega. Jätkatakse olemasolevate liikuvuspartnerluste rakendamise toetamist, muu hulgas rände juhtimise parandamiseks partnerriikides. Integreeritud piirihalduse rakendamine partnerriikide vaheliste ning partnerriikide ja ELi liikmesriikide vaheliste piiripunktide ajakohastatud võrgustiku kaudu toetab liikuvust ja suurendab samas julgeolekut ning aitab kaasa kaubavoogude tõhustamisele.
18. Investeeringud noorte oskustesse, ettevõtlusvaimu ja tööalasesse konkurentsivõimesse paraneb oluliselt, eelkõige tugevdatud „noortepaketi“ kaudu, mida EL esitab algatuse EU4Youth raames, mis hõlmab uut noorte liikuvuskava ja sihipäraseid meetmeid noorte kaasamise teekaartide kaudu, erilise tähelepanuga juhtimisel, liikuvusel ning formaalse ja mitteformaalse hariduse kvaliteedil. Noortele ja noorsootöötajatele avanevad suuremad liikuvusvõimalused programmi „Erasmus+“ raames. Partnerriikide osalemine programmides „Erasmus+“, „Loov Euroopa“, COSME ja „Horisont 2020“ annab uued liikuvusvõimalused ülikoolidele, haldusasutustele, ettevõtjatele, kutsetöötajatele, kultuuri- ja audiovisuaalteenuste osutajatele ning noortele tudengitele ja teadlastele ja aitab kaasa kultuuri- ja loomemajanduse arendamisele. Vajaduse ja võimaluse korral toetatakse suuremat koostööd ELi programmide raames.

19. Asutatakse idapartnerluse Euroopa kool, võttes arvesse ELi liikmesriikide tegevust, et pakkuda partnerriikide õpilastele kvaliteetset haridust, suurendada nende haridus- ja töövõimalusi, edendada koostööd, kultuuridevahelist mõistmist, sallivust, põhiväärtusi, paremat mõistmist Euroopa Liidust ja selle tegevusest piirkonnas ning parandada keeleoskust. Partnerriikide ülikoolide võrgustik keskendub õpetamise tipptasemele.
20. Idapartnerluse ning ELi teadus- ja innovatsioonisüsteemide integreerimist edendatakse uue algatuse EU4Innovation kaudu, mille eesmärk on suurendada teadlaste töö- ja karjäärivõimalusi, rahastada konkurentsipõhiselt teadustööd ja innovatsiooni ning toetada teadusasutuste ja tööstuse partnerlussuhteid. Eesmärgiks võetakse asjaomaste partnerriikide täielik juurdepääs kõigile programmi „Horisont 2020“ individuaalsete teadlaste rahastamiskavadele. Riiklike avalik-õiguslike teadus- ja innovatsioonisüsteemide reformid parandavad tulemuslikkust ja konkurentsivõimet. Kõiki Euroopa riiklikke teadus- ja haridusvõrke ühendava üleeuroopalise GÉANT võrgustiku integreerimine vähendab veelgi digilõhet.
-

Idapartnerluse uue ühtlustatud struktuuri tõhususe ja meetmete sidususe tagamiseks struktureeritakse platvormid nüüd tippkohtumise strateegilise juhtimise alusel ja ministrite kohtumistel antud poliitilise suuna järgi ümber sektoriülesteks foorumiteks, kooskõlas 2015. aastal Riias toimunud idapartnerluse tippkohtumisel kokku lepitud nelja peamise koostöövaldkonnaga. Need toimivad ühenduslülidenä paneelide (kus toimuvad põhjalikud arutelud) ja kõrgete ametnike kohtumiste (kus antakse üldised suunised, leitakse sünergiaid ja jälgitakse üldist protsessi) vahel. Platvormid annavad poliitilise suuna paneelide tööle ja annavad aru kõrgemate ametnike kohtumistel. Selline idapartnerluse struktuur käivitatakse kaasava ja tulemustele suunatud protsessi kaudu. EL ja partnerriigid lepivad kokku tulemustele, eelkõige 2020. aastaks seatud 20 eesmärgile suunatud töökavas ja metoodikas. Kodanikuühiskond, sealhulgas vajaduse korral asjaomased sotsiaalpartnerid ja äriühingud, kaasatakse täielikult uuenenud protsessi ja nende tulemuste saavutamisse.
